

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 9. juuli 2018
(OR. en)

10970/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0279 (NLE)

JUSTCIV 182
COEST 150

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	6. juuli 2018
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2018) 530 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS, millega lubatakse Austrial, Luksemburgil ja Rumeenial anda Euroopa Liidu huvides nõusolek Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 1980. aasta Haagi konventsiooniga

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2018) 530 final.

Lisatud: COM(2018) 530 final

Brüssel, 6.7.2018
COM(2018) 530 final

2018/0279 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega lubatakse Austrial, Luksemburgil ja Rumeenial anda Euroopa Liidu huvides nõusolek Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 1980. aasta Haagi konventsiooniga

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Praeguseks 98 riigi (sealhulgas kõik ELi liikmesriigid) poolt ratifitseeritud rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooni (edaspidi „1980. aasta konventsioon“) eesmärk on taastada endine olukord, mille käigus ebaseaduslikult ära viidud või kinni hoitud lapsed tagastatakse kiiresti konventsiooniosaliste kindlaks määratud keskasutustevahelise koostöösüsteemi kaudu.

Kuna lapseröövi ennetamine on oluline osa lapse õiguste edendamist käsitlevast ELi poliitikast, tegeleb Euroopa Liit rahvusvahelisel tasandil aktiivselt 1980. aasta konventsiooni kohaldamise tõhustamisega ning kutsub kolmandaid riike üles sellega ühinema.

Valgevene andis 1980. aasta konventsiooni ühinemiskirja hoiule 12. jaanuaril 1998. Konventsioon jõustus Valgevenes 1. aprillil 1998.

1980. aasta konventsioon on juba jõus Valgevene ja 24 ELi liikmesriigi vahel. Üksnes Austria, Taani, Luksemburg ja Rumeenia ei ole veel andnud nõusolekut Valgevene ühinemiseks konventsiooniga.

Usbekistan andis 1980. aasta konventsiooni ühinemiskirja hoiule 31. mail 1999. Konventsioon jõustus Usbekistanis 1. augustil 1999.

1980. aasta konventsioon on juba jõustunud Usbekistani ja 24 ELi liikmesriigi vahel. Üksnes Austria, Taani, Luksemburg ja Rumeenia ei ole veel andnud nõusolekut Usbekistani ühinemiseks konventsiooniga.

1980. aasta konventsiooni artikli 38 lõikes 4 sätestatakse, et konventsioon kehtib üksnes ühineva riigi ja nende lepinguosaliste riikide vahel, kes on tema ühinemise deklaratsiooniga heaks kiitnud.

ELi ainupädevust kolmandate riikide 1980. aasta konventsiooniga ühinemise heakskiitmise küsimustes kinnitas Euroopa Liidu Kohus, kellega komisjoni algatusel konsulteeriti.

14. oktoobril 2014 kinnitas Euroopa Liidu Kohus oma arvamuses 1/13, et nõusoleku andmine kolmanda riigi ühinemiseks 1980. aasta Haagi rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva konventsiooniga kuulub Euroopa Liidu ainupädevusse.

Kohus nõudis selles küsimuses üksmeelt ELi tasandil, et hoida ära vahelduvat geomeetriat liikmesriikide vahel.

Kuna rahvusvahelise lapseröövi küsimus kuulub Euroopa Liidu ainuvälispädevusse, tuleb otsus Valgevene ja Usbekistani ühinemisele nõusoleku andmise kohta ELi tasandil vastu võtta nõukogu otsuse kujul. Austria, Luksemburg ja Rumeenia peaksid seega tegema Euroopa Liidu huvides avalduse nõustumise kohta Valgevene ja Usbekistani ühinemisega.

Austria, Luksemburgi ja Rumeenia nõusolek muudaks 1980. aasta konventsiooni kohaldatavaks Valgevene, Usbekistani ning kõigi ELi liikmesriikide vahel, välja arvatud Taani.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

1980. aasta Haagi konventsioon on nõukogu määruse nr 2201/2003 (tuntud kui „Brüsseli IIa määrus“) rahvusvaheline analoog vanema sooritatud lapseröövide valdkonnas. Viimane on abieluasjade ja vanemliku vastutuse küsimustes tehtava ELi õiguslase koostöö nurgakivi.

Määruse üks peamisi eesmärke on hoida ära lapserööve liikmesriikide vahel, kehtestades menetlused, millega tagatakse laste kiire tagastamine liikmesriiki, kus on nende alaline elukoht. Selleks sisaldab Brüsseli IIa määruse artikkel 11 1980. aasta Haagi konventsioonis sätestatud menetlust, mida on täiendatud mõningate selle aspektide selgitustega, eelkõige seoses lapse ärakuulamise, otsuse tegemise tähtajaga pärast tagastamisaotluse esitamist ja lapse tagasitoomisest keeldumise põhjendustega. Määrusega on kehtestatud ka sätted, mis reguleerivad tagasitoomisel tekkivaid vastuolusid ja erinevates liikmesriikides väljastatud tagasitoomisest keeldumise otsuseid.

Euroopa Liit toetab rahvusvahelisel tasandil kolmandate riikide ühinemist 1980. aasta konventsiooniga, et liikmesriigid saaks rahvusvaheliste lapseröövidega tegeledes toetuda ühtsele õigusraamistikule.

Ajavahemikul juunist 2015 kuni detsembrini 2017 on juba vastu võetud 14 nõukogu otsust, et kiita heaks 20 kolmanda riigi (Maroko, Singapur, Vene Föderatsioon, Albaania, Andorra, Seišellid, Armeenia, Korea Vabariik, Kasahstan, Peruu, Gruusia, Lõuna-Aafrika, Tšiili, Island, Bahama, Panama, Uruguay, Colombia, El Salvador ja San Marino) ühinemine 1980. aasta Haagi rahvusvahelise lapseröövi konventsiooniga¹.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek on seotud Euroopa Liidu lepingu artiklis 3 sätestatud eesmärgiga kaitsta lapse õigusi. 1980. aasta Haagi konventsiooni eesmärk on kaitsta last vanema sooritatud lapseröövi kahjuliku mõju eest ja tagada lapsele kontakti säilimine mõlema vanemaga, näiteks tagades suhtlusõiguse tulemusliku kohaldamise.

Samuti tuleb rõhutada, et ettepanek on kooskõlas eesmärgiga edendada piiriüleste perekonnasiseste vaidluste lahendamiseks vahendusmenetluse kasutamist. Direktiivi vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades² kohaldatakse ka

¹ Vastu on juba võetud 14 nõukogu otsust, millega lubatakse liikmesriikidel anda nõusolek järgmiste riikide ühinemiseks 1980. aasta konventsiooniga: **Andorra** (nõukogu 15. juuni 2015. aasta otsus (EL) 2015/1023); **Seišellid** (nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2354); **Venemaa** (nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2355); **Albaania** (nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2356); **Singapur** (nõukogu 15. juuni 2015. aasta otsus (EL) 2015/1024); **Maroko** (nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2357); **Armeenia** (nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2358); **Korea Vabariik** (nõukogu 8. detsembri 2016. aasta otsus (EL) 2016/2313), **Kasahstan** (nõukogu 8. detsembri 2016. aasta otsus (EL) 2016/2311), **Peruu** (nõukogu 8. detsembri 2016. aasta otsus (EL) 2016/2312); **Gruusia ja Lõuna-Aafrika** (nõukogu 18. detsembri 2017. aasta otsus (EL) 2017/2462); **Tšiili, Island ja Bahama** (nõukogu 18. detsembri 2017. aasta otsus (EL) 2017/2424); **Panama, Uruguay, Kolumbia ja El Salvador** (nõukogu 18. detsembri 2017. aasta otsus (EL) 2017/2464); **San Marino** (nõukogu 18. detsembri 2017. aasta otsus (EL) 2017/2463).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT L 136, 24.5.2008, lk. 3).

perekonnaõiguse suhtes ühises Euroopa õigusruumis. Ka 1980. aasta Haagi konventsioon kutsub üles perekonnasiseste vaidluste rahumeelsele lahendamisele. Üks heade tavade juhend, mille Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverents 1980. aasta Haagi konventsiooni alusel avaldas, on pühendatud vahendamise kasutamisele konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvate rahvusvaheliste perekonnasiseste lapsi puudutavate vaidluste lahendamisele. Euroopa Komisjoni algatusel on see juhend tõlgitud peale inglise ja prantsuse keele kõigisse ELi keeltesse ja ka araabia keelde, et toetada dialoogi riikidega, mis ei ole veel konventsiooni ratifitseerinud, ja aidata leida konkreetseid viise lahendada nende riikidega probleeme, mida tekitavad rahvusvahelised lapseröövid³.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Arvestades asjaolu, et otsus käsitleb rahvusvahelist lepingut, on õiguslikuks aluseks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 218 koostoides artikli 81 lõikega 3. Nõukogu teeb ühehäälse otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

Määrus (EÜ) nr 2201/2003 on Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes siduv ning nad osalevad seepärast käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

• Proportsionaalsus

Käesolev ettepanek on koostatud kooskõlas nõukogu juba vastu võetud samateemaliste otsustega ning see ei lähe kaugemale kui on vajalik ELi ühtse tegutsemise saavutamiseks rahvusvaheliste lapseröövide valdkonnas, tagades et Austria, Luksemburg ja Rumeenia annavad teatava aja jooksul nõusoleku Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks 1980. aasta Haagi konventsiooniga.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Konsulteerimine sidusrühmadega

Austria, Luksemburg ja Rumeenia, kellega komisjon konsulteeris nende valmisoleku asjus nõustuda Valgevene ja Usbekistani ühinemisega 1980. aasta konventsiooniga, andsid positiivse vastuse.

18. aprilli 2018. aasta ekspertide kohtumise arutelud näitasid, et praeguses etapis ei ole liikmesriikidel vastuväiteid Austria, Luksemburgi ja Rumeenia nõusolekule Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks 1980. aasta konventsiooniga.

³ <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3>

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Võttes arvesse, et Valgevene ja Usbekistani puhul kehtib konventsioon juba 24 liikmesriigiga, olid komisjon ja liikmesriikide eksperdid seisukohal, et sellisel juhul puudub eriline vajadus hinnata olukorda kolmandas riigis.

- **Mõjuhinnang**

Sarnaselt ajavahemikul 2015–2017 juba vastu võetud nõukogu 14 otsusega teatavate kolmandate riikide 1980. aasta Haagi konventsiooniga ühinemise heakskiitmise kohta ei ole käesoleva õigusakti iseloomu tõttu mõjuhinnangut vaja. Valgevene ja Usbekistani olukorra eraldi hindamist peeti üleliigseks, võttes arvesse nii asjaolu, et konventsioon on juba jõus 24 ELi liikmesriigiga, kui ka Austria, Luksemburgi ja Rumeenia valmisolekut nõustuda Valgevene ja Usbekistani ühinemisega.

4. MÕJU EELARVELE

Kavandatud otsusel puudub mõju eelarvele.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kuna ettepanek käsitleb ainult Austria, Luksemburgi ja Rumeenia volitamist kiita heaks Valgevene ja Usbekistani ühinemine 1980. aasta konventsiooniga, piirdub selle rakendamise seire kontrolliga, kas Austria, Luksemburg ja Rumeenia järgivad kirjaliku nõusoleku sõnastust ja selle hoiuleandmise tähtaega, ning kas nad teavitavad komisjoni hoiuleandmisest, nagu on sätestatud nõukogu otsuses.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega lubatakse Austrial, Luksemburgil ja Rumeenial anda Euroopa Liidu huvides nõusolek Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 1980. aasta Haagi konventsiooniga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 81 lõiget 3 koostoimes artikli 218 lõike 6 punktiga b,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust⁴

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liit on seadnud üheks eesmärgiks edendada lapse õiguste kaitset, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 3. Selle poliitika oluliseks osaks on meetmed laste kaitsmiseks ebaseadusliku äraviimise või kinnihoidmise eest.
- (2) Nõukogu on võtnud vastu määruse (EÜ) nr 2201/2003⁵ („Brüsseli IIa määrus“), mille eesmärk on kaitsta lapsi ebaseaduslikust äraviimisest või kinnipidamisest tuleneva kahjuliku mõju eest ning kehtestada menetlused, millega tagatakse laste kiire tagastamine nende alalise elukohta, ning tagada suhtlusõiguse ja eestkosteõiguse kaitse.
- (3) Brüsseli IIa määrus täiendab ja tugevdab rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitlevat 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooni („1980. aasta Haagi konventsioon“), millega kehtestatakse rahvusvahelisel tasandil osalisriikide ja keskasutuste vaheline kohustuste ja koostöö süsteem eesmärgiga tagastada kiiresti ebaseaduslikult äraviidud või kinnihoitud lapsed.
- (4) Kõik liidu liikmesriigid on 1980. aasta Haagi konventsiooni osalised.
- (5) Liit kutsub kolmandaid riike üles 1980. aasta Haagi konventsiooniga ühinema ning toetab 1980. aasta Haagi konventsiooni korrektset rakendamist, osaledes koos

⁴ ELT C , , lk .

⁵ Nõukogu 27. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000 (ELT L 338, 23.12.2003, lk 1).

liikmesriikidega muu hulgas Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsil regulaarselt korraldatavates erikomisjonides.

- (6) Liidu liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel kohaldatav ühine õigusraamistik on tõenäoliselt parim lahendus tundlikele rahvusvahelist lapseröövi käsitlevatele juhtumitele.
- (7) 1980. aasta Haagi konventsioonis sätestatakse, et seda kohaldatakse ühineva riigi ja selliste osalisriikide vahel, kes on ühinemisele oma kirjaliku nõusoleku andnud.
- (8) 1980. aasta Haagi konventsiooniga ei saa ühineda piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid, nagu liit. Seetõttu ei saa liit konventsiooniga ühineda ega ühineva riigi ühinemist käsitlevat kirjalikku nõusolekut hoiule anda.
- (9) Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu arvamusele 1/13 kuuluvad 1980. aasta Haagi konventsiooniga ühinemiseks antud kirjalikud nõusolekud liidu ainupädevusse välisasjades.
- (10) Valgevene andis oma 1980. aasta Haagi konventsiooni ühinemiskirja hoiule 12. jaanuaril 1998. Konventsioon jõustus Valgevenes 1. aprillil 1998.
- (11) Kõik liikmesriigid, välja arvatud Austria, Taani, Luksemburg ja Rumeenia, on juba andnud nõusoleku Valgevene ühinemiseks 1980. aasta Haagi konventsiooniga. Valgevene on andnud nõusoleku 1980. aasta Haagi konventsiooniga ühinemiseks Bulgaariale, Eestile, Lätile, Leedule ja Maltale. Valgevenes valitsevat olukorda hinnates on jõutud järeldusele, et Austria, Luksemburg ja Rumeenia võivad anda liidu huvides nõusoleku Valgevene ühinemiseks vastavalt 1980. aasta Haagi konventsiooni sätetele.
- (12) Usbekistan andis oma 1980. aasta Haagi konventsiooni ühinemiskirja hoiule 31. mail 1999. Konventsioon jõustus Usbekistanis 1. augustil 1999.
- (13) Kõik liikmesriigid, välja arvatud Austria, Taani, Luksemburg ja Rumeenia, on juba andnud nõusoleku Usbekistani ühinemiseks 1980. aasta Haagi konventsiooniga. Usbekistan on andnud nõusoleku 1980. aasta Haagi konventsiooniga ühinemiseks Bulgaariale, Eestile, Lätile, Leedule ja Maltale. Usbekistanis valitsevat olukorda hinnates on jõutud järeldusele, et Austria, Luksemburg ja Rumeenia võivad anda liidu huvides nõusoleku Usbekistani ühinemiseks vastavalt 1980. aasta Haagi konventsiooni sätetele.
- (14) Seetõttu tuleks anda Austriale, Luksemburgile ja Rumeeniale luba anda liidu huvides hoiule oma kirjalik nõusolek Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks 1980. aasta Haagi konventsiooniga kooskõlas käesolevas otsuses sätestatud tingimustega. Teised liidu liikmesriigid, kes on Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks 1980. aasta Haagi konventsiooniga juba nõusoleku andnud, ei peaks uut kirjalikku nõusolekut hoiule andma, kuna olemasolev kirjalik nõusolek on rahvusvahelise avaliku õiguse kohaselt kehtiv.
- (15) Brüsseli IIa määrus on Ühendkuningriigile ja Iirimaale siduv ning seepärast osalevad nad käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

- (16) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Austriale, Luksemburgile ja Rumeeniale antakse luba anda liidu huvides nõusolek Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooniga („1980. aasta Haagi konventsioon“).

2. Austria, Luksemburg ja Rumeenia annavad liidu huvides hiljemalt ... [12 kuud pärast käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäeva] hoiule kirjaliku nõusoleku Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks 1980. aasta Haagi konventsiooniga, mis on sõnastatud järgmiselt:

„[LIIKMESRIIGI täielik nimi] nõustub vastavalt nõukogu otsusele (EL) 2018/... Valgevene ja Usbekistani ühinemisega rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooniga“.

3. Austria, Luksemburg ja Rumeenia teavitavad nõukogu ja komisjoni Valgevene ja Usbekistani ühinemiseks 1980. aasta Haagi konventsiooniga antud kirjaliku nõusoleku hoiuleandmisest ning edastavad komisjonile kirjaliku nõusoleku teksti kahe kuu jooksul pärast selle hoiule andmist.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle teatavakstegemise päeval.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Austriale, Luksemburgile ja Rumeeniale.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*